

بررسی تطبیقی نظام آموزش و پرورش ابتدایی ایران و کشور انگلستان

حسن ربانی ، حمیدرضا الهامی ، احمد رضا پورمنفرد ، عباس نورمحمدی دوفین ، محمدحسن بربرستانی

۱- دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

۲- استادیار دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

۳- دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

۴- دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

۵- دانشجوی کارشناسی علوم تربیتی دانشگاه فرهنگیان خراسان شمالی

Hassanr9432@gmail.com

چکیده

در جوامع امروزی، همه‌ی ملت‌ها با هر نظام سیاسی و اجتماعی پیشرفته و یا در حال پیشرفت به مسأله برنامه‌ریزی و اصلاحات آموزشی، توجه خاص دارند. این توجه تقریباً فراگیر و جهانی است و نسبت به سایر فعالیت‌های اجتماعی از اولویت خاص برخوردار است. دانش آموزش و پرورش تطبیقی امروزه در اغلب کشورها، دانشی گسترده است که به مقایسه و نقد و تحلیل پدیده‌های تربیتی در یک نظام آموزشی یا چند نظام آموزشی کشورهای مختلف جهان می‌پردازد. هدف از پژوهش حاضر بررسی تطبیقی نظام آموزش و پرورش ابتدایی کشور ایران و انگلستان و بیان اصول و اهداف کلی نظام آموزش ابتدایی می‌باشد که با روش تحلیلی-اسنادی تدوین شده است. بررسی تاریخ تحول نظام‌های آموزشی جهان نشان می‌دهد که به منظور بهبود بخشیدن به مسأله برنامه‌ریزی و روش‌های آموزشی، اغلب کشورهای جهان از مطالعات و پژوهش‌های تطبیقی در زمینه آموزش و پرورش بهره گرفته‌اند و از آن به عنوان شرط لازم برای طراحی نظام‌های آموزشی نوین خویش نام می‌برند.

کلمات کلیدی: بررسی تطبیقی، نظام آموزشی، انگلستان.

۱. مقدمه

آموزش از جمله مهم‌ترین فاکتورهای آینده ساز اشخاص و جوامع است. همان‌گونه که به قرن ۲۱ نزدیک می‌شویم آموزش بیشتر نمایان می‌شود. امروزه سطح پیشرفت براساس این معیار سنجیده می‌شود که تا چه حد جامعه با اقتصاد جهانی در هم آمیخته و تا چه میزان دارای مشخصات جامعه اطلاعاتی است. به دلیل پیشرفت‌های وسیع در ارتباطات و فن‌آوری حمل و نقل، دنیا کوچک و کوچکتر شده و در نتیجه اشخاص، جوامع و کشورها خواه ناخواه در ارتباط مستقیم و تعامل با یکدیگر قرار دارند. در این بین فن‌آوری‌های اطلاعات تأثیری مستقیم و اساسی بر روش زندگی افراد در سراسر دنیا دارند. اشخاص می‌بایست مجهز به دانش و مهارت‌های روز شوند تا بتوانند با جامعه‌ای که به‌صورت فرایندهای پیچیده‌تر می‌شود هماهنگ باشند. در عوض، این موضوع نیازمند به استفاده اشخاص به آموزش تا حد امکان و با کیفیت بالاست. این کار به منظور شناخت نظام آموزشی و ساختار دوره ی ابتدایی دو کشور ایران و انگلستان انجام گرفته است. در این گرد آوری به دنبال این مساله بودیم که چه چیزی باعث تمایز این دو نظام شده است و همچنین کدام نظام از برتری برخوردار بوده است.

در روزگار ما، همه ی ملت‌ها، با هر نظام سیاسی و اجتماعی پیشرفته و یا در حال پیشرفت به مسأله ی برنامه ریزی و اصلاحات آموزشی، با توجه به آخرین روش‌های آموزشی و فنی و پیشرفت‌های علمی جهان، توجه خاص دارند. این توجه تقریباً فراگیر و جهانی است و نسبت به دیگر فعالیت‌های اجتماعی از اولویت خاص برخوردار است. بررسی تاریخ تحول نظام‌های آموزشی جهان نشان می‌دهد که به منظور تحقق این امر اغلب کشورهای پیشرو از مطالعات و پژوهش‌های تطبیقی در زمینه‌ی آموزش و پرورش بهره گرفته اند و از آن به عنوان شرط لازم برای طراحی نظام‌های آموزشی نوین خویش نام می‌برند. در مقاله ی حاضر در مورد نظام آموزش و پرورش

ایران و انگلستان، اهداف آموزش و پرورش هردو کشور، نحوه ی مدیریت دستگاه تربیتی و ... مطالبی آورده شده و در پایان نظام آموزش و پرورش دو کشور به صورت مختصر با یکدیگر مورد بررسی تطبیقی قرار گرفته است.

۲. بیان مسأله

آموزش و پرورش در انگلستان سابقه ی چندین هزار ساله دارد ولی تا اواخر قرن نوزدهم آموزش و پرورش در انگلستان اجباری و همگانی نبود و تنها ثروتمندان قادر بودند فرزندان خود را به مدرسه رهسپار کنند. کشور انگلستان از سه مقطع آموزش ابتدایی (۵ تا ۱۱ سالگی)، آموزش متوسطه (۱۱ تا ۱۸ سالگی) و آموزش عالی (Tertiary) متشکل گردیده است. به عبارت دیگر گذراندن دوره های آموزشی تا سن ۱۶ سالگی اجباری است. نظام آموزش و پرورش ایران، همانند سایر نظام ها در کوشش برای تدارک امکانات و تسهیلات آموزشی، اهداف و نیازهای جامعه را مدنظر قرار می دهد. نظام آموزشی از کودکان، دبستان ها، مدارس راهنمایی، دبیرستان ها، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تشکیل شده است. کشور ایران از سه مقطع آموزش ابتدایی (۶ تا ۱۲ سال)، آموزش متوسطه عمومی اول (۱۲ تا ۱۵ سالگی) و آموزش متوسطه عمومی دوم (۱۵ تا ۱۸ سالگی) تشکیل شده است.

۳. ادبیات و پیشینه پژوهش

تفاوت نظام آموزشی جامعه ها، امری طبیعی است، زیرا هر نظام آموزشی، نتیجه ی شرایط اجتماعی و مدنی خاصی است که در آن پیدا شده است. هر ملتی به کمک وسایل پیشرفته می تواند با ملت های دیگر مرتبط باشد. نتیجه ی ارتباط این است که تعلیم و تربیت در بسیاری از کشورها، تحت تأثیر کشورهای پیشرفته یا جهان سوم قرار می گیرد. در اسفند ۱۳۱۳ ش با تصویب مجلس، دوره های تحصیلی ایران شامل شش سال دوره ی ابتدایی، سه سال دوره ی اول متوسطه و سه سال دوره ی دوم متوسطه تعیین شد. با این مصوبه، محل تحصیل دوره ی ابتدایی «دبستان» و مدرس این دوره را معلم و محل تحصیل دوره متوسطه را «دبیرستان» و مدرس این دوره را دبیر نام نهادند. از زمان تصویب، تحصیلات ابتدایی اجباری، عمومی و مجانی اعلام گردید. دوره ی دوم متوسطه دوسال عمومی و یک سال تخصصی را شامل می شد (۱+۲+۳+۶=۱۲). به دانش آموزانی که دوسال دوران عمومی سال دوم متوسطه را می گذراندند، گواهینامه ی پنجم علمی داده می شد. سال آخر شامل دورشته ی یکساله با عنوان علمی و ادبی بوده و پس از اتمام دوره به دانش آموزان مدرک دیپلم رشته ی علمی یا ادبی اعطا می شد. بعد از سال ۳۵ تغییراتی ایجاد شد و رشته های ادبی، ریاضی، طبیعی و خانه داری (دختران) و رشته های فنی و کشاورزی (پسران) دایر شد.

۴. نظام آموزش و پرورش ایران

نظام آموزش و پرورش ایران، همانند سایر نظام ها در کوشش برای تدارک امکانات و تسهیلات آموزشی، اهداف و نیازهای جامعه را مدنظر قرار می دهد.

نظام آموزش و پرورش نوین ایران از کودکان، دبستان ها، مدارس راهنمایی، دبیرستان ها، دانشگاه ها و مؤسسات آموزش عالی تشکیل شده است. مقدمات ایجاد این نظام، از زمان تأسیس دار الفنون، در سال ۱۲۲۸ هجری شمسی و وزارت علوم در ۱۲۳۲ هجری شمسی فراهم شد و بعد از انقلاب مشروطیت به تدریج سازمان و تشکیل یافت. پس از مشروطیت و سال های بعد از آن، تعداد معدودی مدارس جدید به وسیله ی میسیونرهای مذهبی، فرهنگ دوستان، تحصیل کرده های خارج، و دولت ایجاد شد.

۱-۴. اصول و اهداف کلی آموزش و پرورش ایران

آموزش و پرورش کشور ایران دارای اصول و اهداف مشخصی به شرح ذیل است:

۱. تشریح اصول و فرهنگ اسلامی و شیعی بر پایه قرآن کریم، سنت پیامبر (ص) و سیره اهل بیت
۲. پیشبرد بررسی و تحقیقات علمی با توجه به امکانات علمی، فنی، فرهنگی
۳. ارتقاء علم و تکنولوژی جهت توسعه علمی و فنی کشور به ویژه در زمینه های کشاورزی، صنعتی و نظامی
۴. ارتقای دوره های آموزشی فشرده همگانی

۵. تأمین عدالت اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی در میان کلیه شهروندان

۶. رعایت قوانین و مقررات و گسترش فضایل اخلاقی در جامعه

در حال حاضر نظام آموزشی ایران، نظام ۳-۳-۶ می باشد. آموزش پیش دبستانی در سن ۵ سالگی انجام می شود. آموزش ابتدایی از سن ۶ سالگی شروع میشود و در سن ۱۲ سالگی به اتمام می رسد. دوره اول متوسطه (مقطع راهنمایی) و دوره دوم متوسطه (دبیرستان) هر کدام به مدت سه سال می باشند.

۲-۴. آموزش پیش دبستانی در ایران

تاریخچه آموزش پیش دبستانی در ایران که با اصطلاحات مختلفی از جمله مهدکودک، آمادگی، کودکستان، آموزش قبل از دبستان و در نهایت پیش دبستان برای آن بکار رفته است به ۸۰ سال پیش باز می گردد. منظور از پیش دبستان دوره چند ساله قبل از دبستان است که نوآموزان توانایی یادگیری همراه با فعالیتهای بدنی و بازی پیدا می کنند. در برخی کشورها و در مقطعی از زمان به لحاظ شرایط و قوانین این دوره از یک تا ۳ سال متغیر بوده و هم اکنون در ایران سنین ۴ تا ۶ ساله جزء پیش دبستانی محسوب می گردد. شایسته است معلمان در افزایش قدرت انطباق معلم و دانش آموزان موارد فوق را لحاظ نمایند. هرچه قدر معلمان در زمینه های موارد فوق در درجه ای بالاتری قرار داشته باشند؛ به همان اندازه دانش آموزان و محیط کلاس آمادگی جذب و تقویت قوانین، ارزش ها، هنجارها و اخلاقیات اسلامی را خواهند داشت. چون دانش آموزان دوست دارند کسی را به عنوان الگو انتخاب کنند که دست کم آن شخص بتواند نیازهای علمی شان را جوابگو باشد.

شورای عالی آموزش و پرورش در آیین نامه کودکستانها مصوب ۱۳۴۹ هدف اصلی این دوره را (فراهم کردن محیط و فرصت هایی برای پرورش قوای جسمانی، عقلانی و عاطفی کودکان) تعیین کرده است.

در طرح تغییر نظام آموزش و پرورش پیشنهادی ۱۳۶۷ در زمینه اهداف کلی تعلیم و تربیت اسلامی، اهداف مرحله اول (دوره پیش دبستانی) تعیین شد و براساس آن کمیسیون پیش دبستانی و دبستانی اهدافی را تعیین و برای تصویب به شورای تغییر نظام آموزش و پرورش پیشنهاد کرد. این اهداف در سال ۱۳۷۳ به تصویب رسید و در سه حیطه شناختی، عاطفی و روانی- حرکتی به شرح ذیل اعلام شد.

(الف) اهداف شناختی:

۱. یاد دادن مشاهده محیط پیرامون خود

۲. آموزش اطلاعات بهداشتی و ایمنی

(ب) اهداف عاطفی:

۱. تقویت علاقه آمدن به مدرسه

۲. علاقه مند کردن طفل به خواندن و شمردن و نقاشی کردن

۳. علاقه مند کردن کودک به گوش دادن و سخن گفتن

۴. علاقه مند ساختن عملی کودک به آداب و رسوم اسلامی و میهن و احترام گذاشتن به آنها

۵. یاد دادن کنترل عواطف و ابراز آنها به نحو مطلوب

(ج) اهداف روانی- حرکتی:

۱. پرورش تن و حفظ سلامت جسمی و روانی کودک

۲. ایجاد عادات بهداشتی و ایمنی

۳. پرورش دقت و کنجکاوی و خلاقیت

۴. ایجاد عادت به نظم و تربیت

۵. پرورش روح همکاری با دیگران

۶. ایجاد زمینه شکوفایی و رشد استعدادهای هنری

۳-۴. آموزش ابتدایی در ایران

در جوامع بدوی، مجموعه میراث فرهنگی بسیار اندک بوده و سطح دانش و مهارت ها آن چنان وسیع نبود، در نتیجه نیازی به نظام آموزشی منسجم با سبک برنامه خاص احساس نمی شد. آموزش، بیشتر از طریق خانواده انجام می شد و جنبه غیر رسمی داشت. با گذشت زمان در کشورهای مختلف، نظام های آموزشی رسمی با ساختار بسیار منظم و برنامه ریزی شده، شکل گرفت.

در ایران با وجود تاریخ و تمدن کهن، سیستم آموزشی در طول تاریخ دچار تحول گردیده و تحولات بسیار وسیعی در مقاطع مختلف رخ داده است؛ البته دوره ابتدایی با این اسم، در نظام آموزشی ایران وجود نداشت. قبل از تشکیل نظام آموزشی نوین، در ایران بیشتر مکتب خانه و مدارس دینی وجود داشت، افراد روحانی، مکتب خانه را اداره می کردند و دروس قرآن و ادبیات فارسی به کودکان آموخته می شد.

بعد از انقلاب مشروطه در سال ۱۲۹۰ هجری شمسی، قانون معارف برای اولین بار تصویب شد، در نتیجه آموزش ابتدایی را به عنوان اولین مرحله ساختار نظام آموزشی نوین ایران معرفی نمود و لزوم بسط و گسترش آموزش ابتدایی نوین در تاریخ ایران، برای اولین بار مطرح شد.

آموزش ابتدایی به عنوان اولین مرحله آموزش همگانی مطرح است؛ البته آموزش پیش دبستانی به علت کمبود امکانات، همگانی نمی باشد.

آموزش ابتدایی، کودکان را برای مقاطع بالاتر آماده می کند و چنانچه از نظر کمی و کیفی در سطح بالاتری ارائه شود، افت تحصیلی و ترک تحصیل در مقاطع بعدی، کمتر می شود. اگر آموزش ابتدایی در سطح گسترده ای صورت بگیرد و اکثریت یا تمام کودکان واجب التعلم ایرانی را تحت پوشش قرار بدهد، می تواند بی سوادی را در کشور ریشه کن کند.

۱-۳-۴. اهداف آموزش و پرورش ابتدایی

۱. مهمترین هدف در دوره ابتدایی، پرورش استعداد های کودکان می باشد. منظور از استعداد، توانایی و قابلیت های - بالقوه دانش آموزان است.

۲. آشنا نمودن دانش آموزان با معارف دینی : در دوره ابتدایی، باید دانش آموزان را متناسب با هوش و توانایی هایشان با رموز خلقت، زندگی پیامبران، ائمه معصومین و آیه های ساده قرآن آشنا نمود. در آموزش این مسائل، باید با ساده گویی و آرایه های عینی، اقدامات لازم انجام گیرد.

۳. تقویت حس نظم، مسوولیت پذیری و رعایت حقوق دیگران: در این دوره، باید نظم و انضباط، حس مسوولیت پذیری، احترام به حقوق دیگران و کنترل خود را به کودک یاد داد تا خود مداری و خود محوری کودک، به تدریج تعدیل گردد. در اینجا باید تناسب اصل سندیت و اقتدار نیز رعایت شود.

۴. ایجاد بینش کافی نسبت به تمدن: در دوره ابتدایی، باید کودکان را با علوم و تاریخ، جغرافیا و اجتماعی آشنا نمود. هدف از آموزش چنین علمی در این دوره، این است که کودکان با زمان و مکان پیرامون خود ارتباط برقرار کرده و نسبت به تمدن کشور خود، احساس تعلق کنند.

۵. آموزش اطلاعات بهداشتی، ایمنی، قوانین و هنجارهای اجتماعی: کودکان در این دوره، از نظر فکری قادر به درک قواعد هستند، در نتیجه می توان هنجارهای اجتماعی، آموزشهای بهداشتی و ایمنی را به آنها ارائه نمود. مدرسه در دوران ابتدایی، از طریق آموزش هنجارها و ارزشهای اجتماعی به کودکان، به آنها می فهماند که لازمه زندگی اجتماعی، رعایت حقوق دیگران است.

۵. نظام آموزش و پرورش انگلستان

انگلستان کشوری است با قدمت چندین هزارساله و علاقه مند به سنت ها و فرهنگ و در حفظ ملیت و موارث فرهنگی خود اهتمام دارند. به گونه ای که ویژگی های فرهنگی آنها را در معماری ساختمان ها، مراسم ملی و حتی پوشش ظاهری شان می توان مشاهده کرد. تغییرات مهم در نظام آموزشی انگلستان از ۱۶۰ سال پیش آغاز شد و این تغییرات عبارتند از: تأمین بودجه ی آموزش و پرورش از بودجه ی عمومی، اجباری شدن و همگانی شدن تعلیمات ابتدایی، اجباری و همگانی شدن تعلیمات متوسطه و ادیر شدن مدارس فنی.

کشور انگلستان از سه مقطع آموزشی ابتدایی (۵ تا ۱۱ سالگی)، آموزش متوسطه (۱۱ تا ۱۸ سالگی) و آموزش عالی (Tertiary) متشکل گردیده است.

۱-۵. آموزش پیش دبستانی در انگلستان

آموزش قبل از دبستان در این کشور از جمله مهد کودک (Nursery School) و کودکستان (Kindergarten) ارائه می شود. در برخی از نواحی انگلستان این مؤسسات در جوار یا داخل مدارس ابتدایی تأسیس شده اند.

معمولاً کودکان بین ۲ تا ۵ سال از اینگونه آموزش ها بهره می گیرند. رفتن کودکان به مهد کودک و کودکستان اجباری نیست صرفاً بواسطه علاقه والدین برای آماده کردن فرزندان خود جهت آموزش دبستانی و پرورش روحیه اجتماعی و ایجاد عادات

مفید در آنان است. علاوه بر آن والدینی که مشغله های حرفه ای نمی توانند در ساعات بخصوصی در منزل باشند، کودکان خویش را به این واحدهای آموزشی می سپارند.

برنامه های آموزشی در کودکان و مهندهای کودک در اغلب نقاط انگلستان توسط مدیر و مربیان این مراکز تدوین می شود و این گونه برنامه ها از مؤسسه به مؤسسه دیگر تفاوت دارد. کودکان بیشتر اوقات خویش را صرف بازیهای دسته جمعی و فکری و خواندن شعر و سرود، مجسمه سازی، نقاشی و شنیدن افسانه و داستان هایی که مربیان برای آنان نقل می کنند و دیدن فیلم های آموزشی می نمایند. گفتنی است که ساختمان و وسایل آموزشی و تجهیزات این مراکز بر حسب احتیاجات کودکان فراهم شده است. ساعت کار این واحدهای آموزشی از ساعت ۹ صبح تا ۱۲ ظهر و یا از ساعت ۹ صبح تا ۴ بعد از ظهر است.

مربیان کودکان و مهندهای کودک دارای تحصیلات دانشگاهی در حد لیسانس و فوق لیسانس علوم تربیتی یا پرستاری ولی با تأکید بر گرایش علوم تربیتی است.

اکثر کودکان و مراکز آموزش قبل از دبستان توسط بخش خصوصی دایر شده است لیکن نظارت و بررسی بر کم و کیف اجرای برنامه های آموزشی آنها توسط کمیته های آموزشی و پرورشی صورت می گیرد.

از ویژگی هایی که می تواند نظام آموزشی قبل از دبستان در انگلستان را متمایز نماید، تأکید بر مبادله مربی و مدیر بین مراکز آموزش قبل از دبستان به منظور برقراری داد و ستدهای علمی و فراگیری از نوآوری های یکدیگر است.

مشارکت مادران و حضور والدین در امر برنامه ریزی و اداره امور کودکان و از ویژگی های دیگر این نظام محسوب می شود. انجمن خانه و مدرسه به مدیر کودکان و مهد کودک در برگزاری گردهمایی های آموزشی کمک می نماید و برنامه ای برای نظارت و مشارکت والدین در امر کمک رسانی تنظیم می کند و علاوه بر آن در تشکیل گردهمایی های مختلف کودکان در فعالیتهای فوق برنامه و سرپرستی کلوپ های ورزشی، هنری و برقراری گردش ها و بازدیدها، مدیریت مراکز آموزشی قبل از دبستان را یاری می دهند.

۲-۵. آموزش ابتدایی در انگلستان

تعلیمات ابتدایی در انگلستان از ۵ سالگی آغاز می شود و در ۱۱ سالگی به پایان می رسد. این دوره به مرحله جداگانه تقسیم می شود. مرحله اول به "مرحله کودکی" یا "نوسالی" موسوم است و کودکان ۵ تا ۷ ساله در این مرحله آموزش می بینند. مرحله دوم که "مرحله خردسالی" نامیده می شود، به آموزش نوآموزان ۷ تا ۱۲ ساله اختصاص دارد.

در کشور انگلستان، دوره آموزش ابتدایی ۶ سال به طول می انجامد. بطور کلی ۴۵ درصد از مدارس در انگلستان دارای این دو مرحله آموزش ابتدایی هستند، ولی در برخی از مدارس ابتدایی، این دو مرحله از تعلیمات ابتدایی به ترتیب در دو دبستان جداگانه به نام های مدرسه نوسالان و مدرسه خردسالان قرار گرفته اند.

اکثر مدارس ابتدایی به صورت مختلط اداره می شوند. (کودکان پسر و دختر با هم تحصیل می کنند)، اما در برخی موارد که تعداد دانش آموزان مدرسه در یک ناحیه آموزشی افزایش می یابد، مدارس دخترانه و پسرانه را از هم جدا می نمایند. اکثر معلمان مدارس ابتدایی را زنان تشکیل می دهند و نسبت معلم به شاگرد در سال ۱۹۹۴ یک معلم برای ۱۹ نفر دانش آموز اعلام شده است.

هدف از تعلیمات ابتدایی فراهم ساختن امکانات و شرایط لازم برای رشد فکری و جسمی کودکان است و در برخی از مدارس کوشش اصلی بر آن است تا دانش آموزان را برای امتحانات (۱۱+) آماده نماید.

در دوره اول، علاوه بر خواندن و نوشتن و فراگیری حساب و مأنوس شدن کودکان با موسیقی و سرودها، سعی می شود از طریق ساختن اشیا با شن، مکعب، چوب و گچ و کارهای دستی، مطالع طبیعت و شناسایی نباتات و حیوانات و سایر منابع طبیعی موجود در پیرامون زندگی دانش آموزان، اولاً حس کنجکاوی کودکان را ارضا نمایند و ثانیاً قوه خلاقیت آنان را پرورش دهند.

در دوره دوم، درس های نظری با درس های عملی بیشتر تلفیق می یابد و کوشش می شود که مواد درسی، به خصوص تمریناتی که در خواندن و نوشتن و حساب کردن برای کودکان ارائه می شود، جداگانه از یکدیگر تدریس نشود، بلکه حتی الامکان کوشش بر آن است تمرینات با تجربیات روزمره زندگی اجتماعی کودکان ارتباط داشته باشد، زبان خارجه که معمولاً زبان فرانسه است و قبلاً در دوره دبیرستان تدریس آن آغاز می شد، اخیراً در دوره دوم ابتدایی آموزش داده می شود.

از ویژگی های تعلیمات ابتدایی در انگلستان می توان آزادی عمل معلمان و مدیران مدرسه در تنظیم برنامه های درسی دانش آموزان و اداره امور مدرسه را نام برد. ضمناً در سال های اخیر به افزایش ساعات تدریس ریاضی، علوم و زبان در برنامه این دوره تأکید فراوان شده است؛ زیرا دست اندرکاران تعلیم و تربیت در انگلستان براین باورند که دروس مذکور، درست اندیشیدن و منطقی عمل کردن و تفکر عملی داشتن را در دانش آموزان تقویت می کند.

۶. نتیجه گیری

بررسی تطبیقی نظام های آموزشی، بازدید از مدارس و حضور در کنفرانس های کشورهای دیگر، سبب تغییر بسیاری از آرا می شود و محقق را به این نکته آگاه می کند که در کشورهای دیگر، نظام های آموزشی، آرا و نظریه های تربیتی وجود دارد که از لحاظ اهمیت، کمتر از نظام ها و نظریه های ملی نیست، زیرا بررسی علمی نظام های آموزشی مختلف، به شناخت بیشتر آموزش ملی و تأمل در آن منجر می شود، همان گونه که ضعف های آموزش ملی را معین می سازد و روحیه انتقاد سازنده را نزد متفکران تربیتی کشور بالا می برد و به پیشرفت یا لا اقل طرح پیشنهاد های صحیح برای اصلاح آموزش کمک می کند.

نتایج تحقیق نشان می دهد که کشور انگلستان نسبت به ایران از وضعیت آموزشی مطلوب تری برخوردار است و ایران برای رسیدن به این وضع مطلوب آموزشی فاصله زیادی دارد.

در ایران، بسیاری از اهداف فعالیت های فوق برنامه، کلی و بر حیطه های نگرشی تأکید دارند. هم چنین اهداف، از شفافیت و وضوح کافی برخوردار نیستند و این امر موجب سردرگمی متولیان و اجرا کنندگان فعالیت های فوق برنامه در کشور ما شده است. در حالی که در کشور انگلستان، اهداف بسیار روشن و مشخص هستند و دقیقاً با تفکرات طبیعت گرایی و تجربه گرایی که بر نظام آموزش و پرورش این کشور حاکم است، منطبق و قابل اجرا می باشد. کشور انگلستان بر آشنایی با مذاهب و فرهنگ های گوناگون محلی، منطقه ای و جهانی، درک ارزش های سنت های خود و دیگران و افزایش تحمل و سعه صدر در مقابل فرهنگ های دیگر و ... تأکید دارد، این اهداف در ایران کمتر مورد توجه قرار گرفته است. محتوای برنامه ها در ایران از تنوع کمتری برخوردار است و بیشتر به فعالیت های مذهبی اهمیت داده شده است.

مراجع

۱. آقازاده، احمد؛ آموزش و پرورش تطبیقی، تهران، سازمان مطالعه و تدوین کتب درسی (سمت)، ۱۳۹۲
۲. آقازاده، احمد؛ تاریخ تحولی آموزش و پرورش تطبیقی، تهران، جهاد دانشگاهی، ۱۳۶۴
۳. احمدی، حسین؛ راهنمای طراحی و اجرای فعالیت های مکمل و فوق برنامه در ابتدایی، چاپ اول، تهران، انتشارات آزمون نوین، ۱۳۸۴
۴. الشیا، استریت؛ سرزمین و مردم انگلستان، ترجمه سید محمد سجادی، ج ۵، تهران، نشر کتاب، ۱۳۶۷
۵. الماسی، علی محمد؛ آموزش و پرورش تطبیقی، تهران، رشد، ۱۳۸۲
۶. توما، ژان؛ مسائل جهانی آموزش و پرورش، ترجمه احمد آقازاده، تهران، مرکز نشر دانشگاهی، ۱۳۶۳
۷. راسخ، شاپور؛ تعلیم و تربیت در جهان امروز، تهران، امیرکبیر، ۱۳۴۷
۸. صافی، احمد؛ سازمان و قوانین آموزش و پرورش ایران؛ تهران، سمت، ۱۳۸۵
۹. کوی، لوتان؛ آموزش و پرورش تطبیقی، ترجمه محمد یمینی دوزی سرخابی، تهران، سمت، ۱۳۷۵
۱۰. مشایخی، محمد؛ آموزش و پرورش تطبیقی، تهران، دانشسرای عالی، ۱۳۴۹
۱۱. مهدیان، محمد جعفر؛ مبانی و اصول تعلیم و تربیت، تهران، ساوالان، ۱۳۸۵